

ЛЕКЦІЯ 16-Б. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Основні аспекти морального, розумового, естетичного та трудового виховання
2. Фактори направленої форми особистості та самовиховання

Моральне виховання

Моральне виховання – це формування моральної свідомості, почуттів, поглядів, норм поведінки, морально-вольових якостей.

Специфіку та зміст моралі як суспільної форми свідомості складають категорії етики – *добро, честь, совість, справедливість, гідність та ін.* Ці категорії охоплюють всі стосунки між людьми у суспільному житті, а також у фізичному вихованні.

У моральному вихованні виділяють такі завдання:

формування моральної свідомості та досвіду;
виховання моральних почуттів: патріотизму, колективізму, дружби;

виховання морально-вольових якостей як постійних рис характеру: сміливості, наполегливості, рішучості, стійкості, чесності та ін.

У фізичному вихованні і спорті мораль матеріально втілена у спортивній етиці, яка визначає наступні вимоги:

- Бути завжди дисциплінованим, наполегливим і працелюбним;
- Ніколи не зраджувати національним інтересам, високо тримати знамено українського спорту на міжнародних змаганнях, бути патріотом свого колективу;
- Укріплювати дружбу та братерство;
- Бути скромним, чесним, справедливим, поважати товаришів по команді, наставників, суперників, суддів;
- Бережно відноситися до матеріальних та культурних цінностей.

Інтелектуальне виховання

В процесі фізичного виховання передбачено збагачення учнів спеціальними знаннями і на цій основі розвиток їх пізнавальної активності та розумових якостей.

Завдання інтелектуального виховання:

- озброїти учнів спеціальними знаннями, систематично поглиблювати їх та розширяти;
- навчити користуватися цими знаннями для об'єктивної оцінки набутого досвіду, його аналізу та раціонального використання;
- сприяти розвитку пізнавальної активності і творчості у руховій діяльності.

Естетичне виховання

Естетичне виховання – це направлене формування естетичного сприйняття оточуючого світу, естетичних переживань, хорошого смаку, розуміння проблеми естетичного відношення людини до життя і до себе.

Воно вчить любити і творити гарне, захоплюватися величним та героїчним, зневажати підлість, сміятися над комічним.

Все наведене має місце і у фізичному вихованні, а саме:

Краса зовнішності людини (гармонія тілесної будови, правильна постава...);

Естетика рухів (невимушені, легкі, пластичні, віртуозні, виразні);

Фізичне здоров'я;

Краса людських відносин, вчинків, поведінки;

Завдання естетичного виховання:

- виховувати здібність естетично сприймати, відчувати і правильно оцінювати гармонію світу фізичного виховання;
- стимулювати моральні взаємовідносини;
- збагачувати учнів знаннями, які дозволять їм порозуміти світ прекрасного.

Трудове виховання

Всі види виховання (моральне, інтелектуальне, естетичне) втілюються у трудовому вихованні, яке їх об'єднує.

Людина без праці не може бути людиною, принаймні повноцінною. Тільки у праці можуть проявитися її найкращі риси виховання.

Коли кажуть про трудове виховання, мають на увазі його прикладне значення.

Під прикладним напрямом фізичного виховання розуміють наступне:

- розширення функціональних можливостей організму, що дозволяє виконувати роботу якісно, не стомлюватися, протистояти несприятливим факторам виробництва;
- використання у фізичному вихованні таких вправ, в яких є елементи професійних рухів;
- виховання працелюбності, звички діяти з повною віддачею сил, мобілізуватися у відповідальний момент, виконувати рухи раціонально.
- участь учнів у ремонті приладів та устаткування;
- самообслуговування: підготовка та прибирання місць заняття, учбового інвентарю;
- формування звички діяти у колективі, жертвувати власними інтересами заради інтересів колективу та загальної спільної мети.

У вихованні особистості розрізняють три основних етапи

Основні етапи виховання особистості

**Алгоритмічний
(репродуктивної
поведінки)**

Напівалгоритмічний

Евристичний (творчий)

Методи виховання

Методи морального та трудового виховання:

- наочності та переконання;
- практичного привчання;
- заохочення та покарання.

Методи інтелектуального виховання:

- пояснююча розповідь;
- інструктажі;
- аналіз вправ та обговорення;
- завдання для самостійного осмислення;
- моделювання техніки і тактики дій.

- ділова гра тощо.

Методи естетичного виховання:

наочної дії;

естетично збагаченого слова;

метод творчих завдань.

Висновок

Таким чином, моральне, інтелектуальне, естетичне і трудове виховання є невід'ємною частиною процесу фізичного виховання. Якщо не звертати увагу на виховання в учнів позитивних якостей, то можна з часом мати проблему з проявами агресивності, егоїзму, непорядністю тощо, так як наведені негативні якості теж можуть некеровано виховатися під час практичних занять та тренувань.

Література

Теорія и методика фізичного виховання / Під ред. Т.Ю. Круцевич (В 2-х т.). К.: Олимпийская литература, 2008. – Т. 1. - с. 59-68.

Товт В.А. Основи теорії і методики фізичного виховання / Товт В.А., Дуло О.А., Щерба М.Ю. Навчальний посібник. Ужгород, ДВНЗ «Графіка», 2010. – С.103-107.